

Presidium

Portefeuillehouder: Presidium

Van team: Griffie

Adviseur: M. Huisman

E-mail: griffie@denhelder.nl

Classificatie: **Openbaar**

Kenmerk: **2023-xxxx**

Embargo: **Nee**

Begrotingswijziging: **Nee**

Onderwerp: Voorstel tot het vaststellen van het proces van rekenkamercommissie naar rekenkamer

Publiekssamenvatting:

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet wijzigt onder andere de Gemeentewet. Met inwerkingtreding van deze wijzigingen is het na 1 januari 2023 verplicht om een onafhankelijke gemeentelijke rekenkamer in te stellen. Er geldt een overgangstermijn van een jaar. In het jaar 2023 mag onze huidige rekenkamercommissie Den Helder daarom in functie blijven, totdat de gemeenteraad de [huidige verordening](#) intrekt (vóór 1 januari 2024).

Geadviseerd besluit

De gemeenteraad voor te stellen:

1. de volgende twee raadsleden te benoemen in de sollicitatiecommissie voor het werven van de leden van de gemeentelijke rekenkamer:
  - I.
  - II.
2. mevrouw S. Bremer-Dijkhuis, in afwijking van de huidige verordening, lid van de rekenkamercommissie te laten zijn tot het moment dat de nieuwe leden van de rekenkamer zijn geïnstalleerd (uiterlijk 1 januari 2024);
3. de Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023 vast te stellen.

Bijlagen

1. Presentatie Raad & Rekenkamer, een nieuwe verbinding, van de NVRR, VVG en NVVR
2. Modelverordening VNG.

Advies:

Aanleiding en centrale vraag

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet wijzigt onder andere de Gemeentewet. Met de inwerkingtreding van deze wijzigingen is het na 1 januari 2023 verplicht om een onafhankelijke gemeentelijke rekenkamer in te stellen. Rekenkamercommissies zijn niet meer toegestaan. Er geldt een overgangstermijn van maximaal een jaar. In het jaar 2023 mag onze huidige rekenkamercommissie Den Helder daarom in functie blijven, totdat de gemeenteraad de [huidige verordening](#) intrekt (vóór 1 januari 2024).

Doelen en resultaten

De raad heeft uiterlijk 1 januari 2024 een gemeentelijke rekenkamer ingesteld.

Kaders en omstandigheden

Hoofdstukken IV en XIa van de Gemeentewet. In deze hoofdstukken staan onder meer de bepalingen die gaan over de gemeentelijke rekenkamer en bevoegdheden.

Argumenten en alternatieven

Uitgangspunten rekenkamer

In de verordening mogen geen afwijkingen van de bepalingen in de Gemeentewet worden opgenomen. De wettelijke benoemingstermijn van de leden betreft bijvoorbeeld zes jaar. Een gemeenschappelijke rekenkamer is nog mogelijk, maar alleen in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast zijn de bevoegdheden van de rekenkamer uitgebreid ten aanzien van privaatrechtelijke rechtspersonen, zoals NV's en BV's. Tevens kan de rekenkamer mededelingen met vertrouwelijke gegevens en bevindingen ter vertrouwelijke kennisgeving van de gemeenteraad verstrekken. Nieuw is ook dat het college van burgemeester en wethouders aan de raad jaarlijks een overzicht moet verstrekken van de aan college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies hebben een modelverordening voorbereid.

U wordt voorgesteld een nieuwe verordening vast te stellen onder intrekking van de huidige verordening. In de nieuwe verordening zijn een aantal uitgangspunten opgenomen.

a. De rekenkamer bestaat uit drie leden

Momenteel bestaat onze rekenkamercommissie uit drie leden. De Gemeentewet biedt ook de mogelijkheid van het instellen van een eenhoofdige rekenkamer (directeursmodel) in plaats van de collegiale rekenkamer/voorzittersmodel. Er bestaat echter geen aanleiding om van het huidige aantal leden af te wijken. De taken kunnen immers op gelijke wijze onder de leden worden verdeeld, zoals het coördineren van een onderzoek per jaar per lid. Tevens is gebleken dat dit een gebruikelijk aantal betreft bij gemeenten van vergelijkbare omvang.

b. Sollicitatiecommissie

Voorgesteld wordt de benoeming van de leden van de rekenkamer te laten geschieden op voordracht van een door de raad benoemde sollicitatiecommissie bestaande uit twee raadsleden. Deze werkwijze staat nu ook opgenomen in de huidige verordening. Deze werkwijze is succesvol gebleken en een gewaardeerde werkwijze.

Nieuwe verordening

De modelverordening is op 20 maart 2023 via een ledenbrief door de VNG aangeboden, met een implementatiehandleiding en toelichting. Gelet op de modelverordening is een nieuwe Verordening rekenkamer Den Helder 2023 opgesteld. De eerdergenoemde uitgangspunten zijn opgenomen in de bijgevoegde verordening. Een aantal zaken in de nieuwe verordening worden hieronder toegelicht:

Hoogte vergoeding leden rekenkamer

Artikel 81k van de Gemeentewet luidt als volgt: *'De leden van de rekenkamer ontvangen een bij verordening van de raad vastgestelde vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten.'*

In de modelverordening zijn de meest gebruikte praktijkvoorbeelden opgenomen: een vaste vergoeding per maand, een vaste vergoeding per vergadering en/of een variabele vergoeding per uur (vergoeding gerelateerd aan de daadwerkelijke inzet). De vaste vergoeding per maand wordt verstrekt als percentage van de vergoeding voor raadsleden of als bedrag per maand. In de huidige verordening is een vaste vergoeding per maand opgenomen, een jaarlijks geïndexeerd vast bedrag.

Ter vergelijking is onderzocht wat vier van onze omliggende gemeenten verstrekken aan de leden van rekenkamercommissies/rekenkamers. De hoogte van onze huidige vergoeding wijkt daarvan niet veel af: € 352,51 voor de leden en € 480,70 voor de voorzitter per maand, exclusief reiskosten. In de nieuwe verordening zijn deze bedragen opgenomen, waarbij is vermeld dat reiskosten afzonderlijk worden vergoed en dat de vergoedingen, genoemd in het tweede lid, inclusief overige (on)kosten zijn.

Monitoring aanbevelingen

Niet alle voorstellen (meestal aanbevelingen genoemd) zijn voor wat de uitvoering betreft de verantwoordelijkheid van het college. Er zijn ook aanbevelingen die de raad zelf moet uitvoeren. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de status van alle aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten, kan de raad ervoor kiezen om de griffie jaarlijks ook een overzicht op te laten stellen met de status van de aanbevelingen die aan de raad zijn gericht, door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd. Dit kan de raad helpen om een overzicht te behouden van de overgenomen aanbevelingen en de status hiervan. De griffie verstrekt de raad jaarlijks in het jaarverslag van de griffie een overzicht van de aan de raad gedane voorstellen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd, vergezeld van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.

Volgens artikel 185a van de Gemeentewet moet het college van burgemeester en wethouders jaarlijks aan de raad een overzicht sturen van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. Het college van burgemeester en wethouder doet in de paragraaf Bedrijfsvoering van de programmarekening jaarlijks verslag van de opvolging van de aanbevelingen.

Eenmalige herbenoeming

Ingevolge artikel 81c, eerste lid, Gemeentewet benoemt de raad de leden van de rekenkamer voor de duur van zes jaar. Op grond van het vierde lid kan de raad een lid herbenoemen. Dit betreft een kan-bepaling. Per specifieke situatie wordt bekeken of herbenoeming wenselijk is. In de verordening wordt bepaald dat herbenoeming kan, maar slechts eenmaal. Vaker is onwenselijk (frisse blik).

Klankbordgroep

In de modelverordening staat een facultatieve bepaling opgenomen over het instellen van een klankbordgroep voor de rekenkamer bestaande uit enkele raadsleden. De raad is niet verplicht een dergelijke klankbordgroep in te stellen. U wordt voorgesteld deze bepaling niet op te nemen. Het is immers voor de rekenkamer ook mogelijk om, zonder een dergelijk groep, de raadsleden te raadplegen en te betrekken bij vragen over bijvoorbeeld budget.

Aanwijzing secretaris

Ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer die op de griffie werkt of gaat werken, wordt benoemd door de raad. Artikel 107e, tweede lid, Gemeentewet stelt immers dat de raad de op de griffie werkzame ambtenaren benoemt.

Inwerkingtreding nieuwe verordening

Het moment van inwerkingtreding van de nieuwe verordening kan gelijktijdig met het instellingsbesluit van de rekenkamer en de benoemingsbesluiten van de leden. Op dat moment vervalt de oude verordening. De inwerkingtreding van de verordening is dus niet kort op de vaststelling van de verordening. Door de inwerkingtreding uit te stellen kunnen, gelet op het vaststellingsbesluit, de leden voor de rekenkamer worden geworven. Op deze manier kunnen de sollicitanten kennisnemen van bijvoorbeeld de hoogte van de vergoeding van de kosten van de leden.

Tenslotte: werven leden rekenkamer

Gelet op de geest van de [huidige verordening](#) (benoemingstermijn van maximaal zes jaar inclusief herbenoeming) is het advies om drie leden voor de rekenkamer te werven. Tevens hebben twee van de huidige leden van de rekenkamercommissie (Bremer-Dijkhuis en van de Heuvel) aangegeven niet in aanmerking te willen komen voor benoeming in de rekenkamer.

Lid RKC DH	Benoeming	Einde termijn
Mevr. S. Bremer-Dijkhuis	06-09-2017	06-09-2023
Dhr. M.E. van den Heuvel (voorzitter)	06-03-2018	06-03-2024
Dhr. G. Mos	24-06-2019	24-06-2025

Voorgesteld wordt, naast de verwijzing naar de eisen opgenomen in hoofdstuk IVa van de [Gemeentewet](#), de volgende bepalingen in de vacaturetekst op te nemen voor de waarborg van onafhankelijk rekenkameronderzoek en het voorkomen van belangenverstrengeling:

- het lidmaatschap is niet verenigbaar met een functie bij één van de verbonden partijen of door de gemeente Den Helder gesubsidieerde instellingen;
- sollicitanten hebben de laatste twee jaar geen deel uitgemaakt van het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad van Den Helder of anderszins een politieke functie binnen de gemeente Den Helder uitgeoefend;
- sollicitanten zijn de laatste twee jaar niet als ambtenaar werkzaam geweest bij de gemeente Den Helder.

Het streven is dat de huidige rekenkamercommissie de lopende onderzoeken dit jaar afrondt.

Tot slot wordt voorgesteld om mevrouw Bremer-Dijkhuis, in relatie tot het einde van haar zittingstermijn die afloopt op 6 september 2023, in afwijking van de huidige verordening lid van de rekenkamercommissie te laten zijn tot het moment dat de nieuwe leden van de rekenkamer zijn geïnstalleerd (uiterlijk 1 januari 2024).

Bestuurlijke vernieuwing

Het voorgestelde bevat geen elementen van bestuurlijke vernieuwing. Het besluit is niet referendabel op basis van artikel 2, leden i en k van de Referendumverordening 2012, waarin de benoeming van personen en verordeningen zijn uitgesloten.

Duurzaamheid

Het voorstel heeft geen aspecten met betrekking tot duurzaamheid.

Financiële consequenties

Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

Uitvoering en planning

De verdere administratieve afhandeling zal op de gebruikelijke wijze plaatsvinden door tussenkomst van de griffie.

Communicatiestrategie

Het besluit over de Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023 zal na het benoemen van de nieuwe leden van de rekenkamer gepubliceerd worden in de Decentrale Regeling Overheid Publicaties (DROP).

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2023-xxxx
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van het proces van rekenkamercommissie naar rekenkamer

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het Presidium van 22 mei 2023;

gelet op de artikelen 81k en 149 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de volgende twee raadsleden te benoemen in de selectiecommissie voor de werving van leden van de gemeentelijke rekenkamer:
  - I.
  - II.
2. mw. S. Bremer-Dijkhuis, in afwijking van de huidige verordening, lid van de rekenkamercommissie te laten zijn tot het moment dat de nieuwe leden van de rekenkamer zijn geïnstalleerd (uiterlijk 1 januari 2024).
3. de Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 5 juni 2023.

Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- college: college van burgemeester en wethouders;
- rekenkamer: gemeentelijke rekenkamer als bedoeld in artikel 81a van de Gemeentewet;
- voorzitter: voorzitter van de rekenkamer.

Artikel 2. Rekenkamer

1. Er is een rekenkamer.
2. De rekenkamer bestaat uit drie leden, waaronder een voorzitter.

Artikel 3. Sollicitatiecommissie

De benoeming van de leden geschiedt op voordracht van een door de raad benoemde sollicitatiecommissie bestaande uit twee raadsleden.

Artikel 4. Herbenoeming

De leden van de rekenkamer, waaronder de voorzitter, kunnen maximaal eenmaal voor een periode van zes jaar worden herbenoemd.

Artikel 5. Ambtelijke ondersteuning

1. De rekenkamer heeft een ambtelijk secretaris.
2. De raad wijst de ambtelijk secretaris aan.

Artikel 6. Budget

De voorzitter van de rekenkamer is bevoegd binnen zijn budget uitgaven te doen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de rekenkamer.

Artikel 7. Vergoeding

1. De leden van de rekenkamer ontvangen voor hun werkzaamheden een vaste maandelijkse vergoeding.
2. De vergoeding bedraagt voor de voorzitter € 480,- per maand en voor gewone leden € 355,- per maand. De vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd met dezelfde indexering die geldt voor de vergoeding voor raadsleden.
3. De leden van de rekenkamer ontvangen daarnaast een vergoeding voor hun reiskosten. Dit is maximaal de belastingvrije kilometervergoeding. Kosten van openbaar vervoer worden geheel vergoed. De vergoedingen, genoemd in het tweede lid, zijn inclusief overige (on)kosten.

Artikel 8. Monitoring aanbevelingen

1. De griffie verstrekt de raad jaarlijks in het jaarverslag van de griffie een overzicht van de aan de raad gedane voorstellen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd, vergezeld van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.
2. Het college verstrekt de raad jaarlijks via de paragraaf Bedrijfsvoering van de programmarekening een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld met zijn standpunt daaromtrent en de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.

Artikel 9. Slotbepalingen

1. De Verordening op de rekenkamercommissie Den Helder 2014 wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking op de dag na die van publicatie.
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 5 juni 2023.

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023

Algemeen

Deze verordening is een aanvulling op hetgeen in de Gemeentewet is opgenomen over de gemeentelijke rekenkamer. Zie de tekst van de Gemeentewet, zoals op 1 januari 2023 gewijzigd door de Wet versterking decentrale rekenkamers, hoofdstukken IVa (De rekenkamer) en XIa (De bevoegdheid van de rekenkamer). De raad moet een onafhankelijke rekenkamer instellen. Zie artikel 81a van de Gemeentewet. Deze verplichting geldt vanaf 1 januari 2023, met een overgangstermijn van een jaar, dus uiterlijk 1 januari 2024 moet de raad een rekenkamer hebben ingesteld.

Daarnaast moet de raad op grond van artikel 81k van de Gemeentewet een verordening opstellen voor een vergoeding voor de werkzaamheden van de leden van de rekenkamer en een tegemoetkoming in hun kosten. Voorts mag de raad op grond van artikel 149 van de Gemeentewet aanvullende regels stellen in het belang van de gemeente en met inachtneming van de wet.

De rekenkamer moet een reglement van orde voor haar werkzaamheden vaststellen (artikel 81i van de Gemeentewet).

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 2. Rekenkamer

In het eerste lid stelt de raad de rekenkamer in. Dit is een wettelijke verplichting (artikel 81a van de Gemeentewet). Er bestaat geen aanleiding om van het aantal leden af te wijken dat bij de rekenkamercommissie gebruikelijk was. De taken kunnen immers op gelijke wijze onder de leden worden verdeeld, zoals het coördineren van een onderzoek per jaar per lid. Tevens is gebleken dat dit een gebruikelijk aantal betreft bij gemeenten van vergelijkbare omvang.

Artikel 3. Sollicitatiecommissie

De benoeming van de leden van de rekenkamer geschiedt op voordracht van een door de raad benoemde sollicitatiecommissie bestaande uit twee raadsleden. Deze werkwijze stond ook opgenomen in de verordening op de rekenkamercommissie. Deze werkwijze is succesvol *gebleken* en een gewaardeerde *werkwijze*.

Artikel 4 Herbenoeming

De leden van de rekenkamer worden door de raad benoemd en kunnen door de raad ook worden herbenoemd (artikel 81c, eerste en vierde lid, van de Gemeentewet). De benoemingstermijn is wettelijk op zes jaar vastgesteld. Een te korte benoemingsperiode kan de onafhankelijkheid in gevaar brengen, omdat de vraag 'word ik wel herbenoemd' dan al te snel weer wordt gevoeld. Voordeel van deze termijn is ook dat over benoeming en herbenoeming in het gewone geval steeds door twee verschillend samengestelde raden wordt beslist. Voorts draagt het feit dat benoeming plaatsvindt na overleg met de rekenkamer ertoe bij dat de leden primair op grond van deskundigheid worden benoemd (artikel 81c, vijfde lid). In de praktijk zal na verloop van tijd door tussentijds aftreden vanzelf de situatie ontstaan dat niet steeds de gehele rekenkamer opnieuw moet worden benoemd. Dit komt de continuïteit en de onafhankelijkheid van de rekenkamer ten goede. Zie Kamerstukken 27 751, nr. 3, p. 68.

Artikel 5. Ambtelijke ondersteuning

De ambtenaren die werkzaamheden verrichten voor de rekenkamer, verrichten niet tevens werkzaamheden voor een ander orgaan van de gemeente, met uitzondering van de op de griffie werkzame ambtenaren (artikel 81j, derde lid). Dit betekent dat griffiemedewerkers deels voor de griffie en deels voor de rekenkamer kunnen werken. Ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer die op de griffie werkt of gaat werken, wordt benoemd door de raad. (Artikel 107e lid 2 Gemeentewet stelt dat de raad de op de griffie werkzame ambtenaren benoemt). Vanwege de onafhankelijke positie van de rekenkamer zijn de ambtenaren, inclusief dus de griffiemedewerkers, voor werkzaamheden voor de rekenkamer uitsluitend verantwoordelijk schuldig aan de rekenkamer (artikel 81j, vierde lid). Dit artikel voorziet in het benoemen van een secretaris en plaatsvervangend secretaris(sen) voor de rekenkamer.

Artikel 6. Budget

De raad moet de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking stellen voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden (artikel 81j van de Gemeentewet). Dit omvat de totale kosten van de rekenkamer en alle overige kosten voor de uitvoering van de taken.

Artikel 8. Monitoring aanbevelingen

Niet alle voorstellen (meestal aanbevelingen genoemd) zijn voor wat de uitvoering betreft de verantwoordelijkheid van het college. Er zijn ook aanbevelingen die de raad zelf moet uitvoeren. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de status van alle aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten, kan de raad ervoor kiezen om de griffie jaarlijks ook een overzicht op te laten stellen met de status van de aanbevelingen die aan de raad zijn gericht, door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd. Dit kan de raad helpen om een overzicht te behouden van de overgenomen aanbevelingen en de status hiervan. De griffie verstrekt de raad jaarlijks in het jaarverslag van de griffie een overzicht van de aan de raad gedane voorstellen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd, vergezeld van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.

Volgens artikel 185a van de Gemeentewet moet het college van burgemeester en wethouders jaarlijks aan de raad een overzicht sturen van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. Het college van burgemeester en wethouder doet in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening jaarlijks verslag van de opvolging van de aanbevelingen.